

SAOPŠTENJE

FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom upotrebe podataka obavezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA/ YEAR V

SARAJEVO, 23.12.2011.

BROJ/ NUMBER 11

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI U NOVEMBRU 2011. GODINE CONSUMER PRICE INDEX IN BOSNIA AND HERZEGOVINA IN NOVEMBER 2011

U novembru 2011. godine na mjesečnom nivou zabilježena je inflacija od 0,3%.

Cijene proizvoda i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u novembru 2011. godine u odnosu na oktobar 2011. godine, u prosjeku, su porasle za 0,3%.

Više cijene u odjeljcima Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti, Hrana i bezalkoholna pića, Prijevoz, Namještaj kućanski uređaji i redovno održavanje kuće

U odjeljku Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti zabilježen je rast 0,9%, Hrana i bezalkoholna pića i Prijevoz 0,6%.

Rast cijena u odjeljku Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti uzrokovan je rastom cijena plina iz gradske mreže 12,8%, vode za 1,3%, te tečnih goriva za 1,3%. Rast cijena u odjeljku prijevoza uzrokovan je rastom cijena dizela od 2,1%.

Niže cijene Odjeće i obuće, Rekreatije i kulture, Alkoholnih pića i duhana i Ostalih dobara i usluga

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u novembru 2011. godine u odnosu na oktobar 2011. godine, u prosjeku je zabilježen pad cijena u odjeljcima Odjeće i obuće za 0,6%, Rekreatije i kulture za 0,2% i Alkoholnih pića i duhana i Ostalih dobara i usluga za 0,1%.

In November 2011 monthly inflation by 0,3%

In November 2011 compared to October 2011, prices of products and services covered by Consumer Price Index recorded an increase by 0,3%, on average.

Higher prices in divisions Housing, water, electricity, gas and other fuels, Food and non-alcoholic beverages, Transport, Furnishing, household equipment and routine maintenance of the house

Divisions Housing, water, electricity, gas and other fuels recorded the increase by 0,9%, Food and non-alcoholic beverages and Transport by 0,6%.

The increase of prices in the division Housing, water, electricity, gas and other fuels was caused by the increase of prices of gas by city network by 12,8%, water by 1,3% and liquid fuels by 1,3%. The increase of prices in division of transport was caused by the increase of diesel by 2,1%.

Lower prices for Clothing and footwear and Health Recreation and Culture, Alcoholic beverages and Tobacco and Other goods and services

By divisions of COICOP classification in November 2011 compared to October 2011 the price index decreased in Clothing and footwear by 0,6%, Recreation and culture by 0,2% and Alcoholic beverages and tobacco and Other goods and services by 0,1%.

Godišnja inflacija u novembru 2011. godine 3,8%

Cijene u novembru 2011. godine u odnosu na novembar 2010. godine u prosjeku su više za 3,8%.

Prosječni rast cijena zabilježen je u odjeljcima Alkoholna pića i duhan za 8,6%, Prijevoz za 8,4%, Komunikacije za 5,4%, Hrana i bezalkoholna pića za 5,3%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 3,5%, Restorani i hoteli za 2,5%, Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 1,9%, Rekreacija i kultura za 0,4%, te Obrazovanje za 0,2%.

Snižena cijena u prosjeku su zabilježena u odjeljcima Odjeće i obuće za 6,7%, te Zdravstva za 0,8% .

Prema mjerenjima Eurostata (Statističkog ureda Evropske unije) godišnja inflacija mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena u novembru 2011. godine u području eura (13 evropskih zemalja Evropske monetarne unije) bila je stabilna na 3,0%, dok je u EU27 i također bila stabilna na 3,4%.

Najniže godišnje stope inflacije su zabilježene u **Švedskoj** (1,1%), **Malti** (1,5%) i **Irskoj** (1,7%), a najviše u **Slovačkoj** i **Ujedinjenom Kraljevstvu** (4,8%), **Estoniji**, **Litvaniji** i **Poljskoj** (4,4%).

In November 2011 annual inflation 3,8%

The consumer price index in November 2011 compared to November 2010 increased on average by 3,8%.

The largest increase, on average, was recorded in divisions Alcoholic beverages, tobacco by 8,6%, Transport by 8,4%, Communications by 5,4%, Food and non-alcoholic beverages by 5,3%, Housing, water, electricity, gas and other fuels by 3,5%, Restaurants and hotels by 2,5%, Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house by 1,9%, Recreation and culture by 0,4% and Education by 0,2%.

The price decreases were recorded in divisions of Clothing and footwear by 6,7% and Health by 0,8%.

According to a flash estimates issued by Eurostat (Statistical Office of the European Communities) in November 2011 in Euro area annual inflation was stable at 3,0% and in EU27 annual inflation was also stable at 3,4%.

The lowest annual rates of inflation were registered in **Sweden** (1.1%), **Malta** (1,5%), **Ireland** (1.7%) whilst the highest were in **United Kingdom** (4,8%), **Estonia**, **Lithuania** and **Poland** (4,4%).

Indeks potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u novembru 2011. godine
The Consumer Price Index according COICOP classification in November 2011

COICOP	Odjeljak	XI 2011 X 2011	XI 2011 XI 2010	XI 2011 XII 2010	I-XI 2011 I-XI 2010	XI 2011 Ø2010	Division	COICOP
00	Ukupan indeks	100.3	103.8	103.0	103.7	104.4	Total Index	00
01	Hrana i bezalkoholna pića	100.6	105.3	103.4	106.2	105.9	Food and non-alcoholic beverages	01
01.1	Hrana	100.6	105.2	103.1	106.1	105.5	Food	01.1
01.2	Bezalkoholna pića	100.2	106.4	106.2	107.4	108.9	Non-alcoholic drinks	01.2
02	Alkoholna pića i duhan	99.9	108.6	108.9	108.2	108.5	Alcoholic beverages and tobacco	02
02.1	Alkoholna pića	99.7	102.6	102.3	102.1	102.7	Alcoholic drinks	02.1
02.2	Duhan	100.0	111.1	111.7	110.7	111.0	Tobacco	02.2
03	Odjeća i obuća	99.4	93.3	93.6	92.6	90.0	Clothing and footwear	03
03.1	Odjeća	99.6	94.6	94.8	94.0	92.0	Clothing	03.1
03.2	Obuća	98.8	90.2	90.6	89.5	85.3	Footwear	03.2
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	100.9	103.5	103.3	103.1	108.0	Housing, water, electricity, gas and other fuels	04
04.1	Stanarina	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Actual rentals for housing	04.1
04.3	Održavanje i popravka stana	100.1	100.5	100.5	100.1	100.3	Maintenance and repair of the dwelling	04.3
04.4	Vodosnabdjevanje i različite komunalne usluge	101.3	109.9	109.9	104.2	108.1	Water supply and miscellaneous services relating to the dwelling	04.4
04.5	Električna energija, plin i drugi energenti	101.0	103.3	103.1	103.8	110.1	Electricity, gas and other fuels	04.5
05	Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	100.1	101.9	101.5	101.1	101.9	Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house	05
05.1	Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke	99.9	100.1	100.1	100.3	100.2	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings	05.1
05.2	Tekstilni proizvodi za kuću	100.5	101.9	101.5	101.0	101.8	Household textiles	05.2
05.3	Kućanski uređaji	100.1	99.4	99.5	99.8	99.7	Household appliances	05.3
05.4	Stakleno i stolno posuđe	100.1	99.7	99.8	100.1	99.9	Glassware, tableware and household utensils	05.4
05.5	Alat i oprema za kuću i vrt	100.5	102.8	102.6	102.2	103.4	Tools and equipment for house and garden	05.5
05.6	Dobra i usluge za redovno održavanje kuće	100.0	104.4	103.3	102.0	104.2	Goods and services for routine household maintenance	05.6
06	Zdravstvo	100.0	99.2	99.3	98.0	98.0	Health	06
06.1	Medicinski proizvodi, pomagala i oprema	99.9	98.7	99.0	97.1	97.0	Medical products, appliances and equipment	06.1
06.2	Zdravstvene usluge, osim bolničkih	100.0	100.3	100.3	100.5	100.5	Out-patient services	06.2
06.3	Bolničke usluge	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Hospital services	06.3
07	Prijevoz	100.6	108.4	107.1	107.6	109.3	Transport	07
07.1	Prijevozna sredstva	100.0	100.6	100.6	99.9	100.2	Purchase of vehicles	07.1
07.2	Upotreba prijevoznih sredstava	100.9	111.6	109.6	110.9	113.0	Operation of personal transport equipment	07.2
07.3	Usluge prijevoza	100.0	102.1	102.1	101.0	101.9	Transport services	07.3

*nastavak tabele

COICOP	Odjeljak	XI 2011 X 2011	XI 2011 XI 2010	XI 2011 XII 2010	I-XI 2011 I-XI 2010	XI 2011 Ø2010	Division	COICOP
08	Komunikacije	100.0	105.4	105.4	105.4	105.4	Communication	08
08.1	Poštanske usluge	100.0	100.0	100.0	103.1	102.8	Postal services	08.1
08.2	Telefonska i telefaks oprema	99.6	96.3	96.7	96.4	94.9	Telephone and telefax equipment	08.2
08.3	Telefonske i telefaks usluge	100.0	105.8	105.8	105.7	105.8	Telephone and telefax services	08.3
09	Rekreacija i kultura	99.8	100.4	100.4	100.6	100.6	Recreation and culture	09
09.1	Audiovizuelna, foto i informatička oprema	99.8	98.1	98.2	98.8	98.1	Audio-visual, photographic and information processing equipment	09.1
09.2	Ostala trajna dobra za rekreaciju i kulturu	100.0	100.4	100.4	100.5	100.7	Other major durables for recreation and culture	09.2
09.3	Ostali predmeti i oprema za rekreaciju, vrt i kućni ljubimci	99.7	100.8	100.7	100.6	101.0	Other recreational items and equipment, gardens and pets	09.3
09.4	Usluge rekreacije i kulture	99.9	101.1	101.1	100.7	100.7	Recreational and cultural services	09.4
09.5	Novine, knjige i pisaići pribor	100.0	100.7	100.7	100.9	101.3	Newspapers, books and stationery	09.5
09.6	Paket aranžmani	99.0	100.3	99.9	104.6	101.1	Package holidays	09.6
10	Obrazovanje	100.0	100.2	100.2	100.0	100.1	Education	10
10.1	Predškolsko i osnovno obrazovanje	100.0	100.8	100.8	100.2	100.6	Pre-primary and primary education	10.1
10.4	Univerzitetsko obrazovanje	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	High school and university education	10.4
10.5	Obrazovanje nedefinisano po nivou	100.0	100.1	100.1	100.0	100.1	Education not definable by level	10.5
11	Restorani i hoteli	100.0	102.5	102.5	101.7	103.0	Restaurants and hotels	11
11.1	Usluge ishrane	100.0	102.2	102.2	101.5	102.5	Catering services	11.1
11.2	Usluge smještaja	100.0	103.8	103.9	102.6	105.0	Accommodation services	11.2
12	Ostala dobra i usluge	99.9	100.0	100.2	100.0	100.0	Other goods and services	12
12.1	Lična njega	99.8	99.5	99.8	99.6	99.5	Personal care	12.1
12.3	Lični predmeti druge namjene	99.9	104.8	104.4	103.8	106.2	Personal effects n.e.c.	12.3
12.5	Osiguranje	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Insurance	12.5
12.7	Ostale usluge	100.0	101.0	101.0	101.1	101.2	Other services n.e.c.	12.7

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena u novembru 2011. godine
Consumer Price Index with temporary reduction of prices in November 2011

COICOP		XI 2011 X 2011	XI 2011 XI 2010	XI 2011 XII 2010	I-XI 2011 I-XI 2010	XI 2011 Ø2010		COICOP
00	Opći indeks potrošačkih cijena	100.4	103.8	103.0	103.7	104.5	General consumer price index	00

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba na ekonomskoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena je poseban vid indeksa potrošačkih cijena, jer se kod njegovog izračunavanja uzimaju u obzir privremena sniženja cijena u skladu sa Regulativom EU broj 2602/2000.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Brčko distriktu BiH. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2011. godini čine 599 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definisanom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Doboj, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovno se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

NOTES OF METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices represents a specific mode of consumer prices that includes temporary reduction of prices in accordance with the EU regulations No. 2602/2000.

Purpose

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state, entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses. it also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comaprison among other regions. CPI can serve as a basis for deflating national accounts data and other purposes.

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is caluculated on the basis of the resrepresentative list of products that in year 2011 consisting of 599 different items Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihac, Bijeljina, Brck, Doboj, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas belong to.

Product coverage. All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviwed regularly in order to ensure the representative of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre, te jedinice mjere koje trebaju posmatrati na terenu. Snimatelji na osnovu tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod u skladu sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, oni u upitnik unose i unaprijed definisan skup dodatnih karakteristika proizvoda, te informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena, snimanje cijena se vrši slijedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu sa važećim Evropskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 01. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji domaćinstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od januara 2011. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava za 2007. godinu. Ponderi se svake godine koriguju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors receive a clear specifications of the item name, it's COICOP code and unit of measurement that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month, the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands, variety and quantity, as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us to monitor the exact price change in two different periods, but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations, the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices, in accordance with European Regulative, are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since January 2011, the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2007, updated every year according to changes in prices in a previous year.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija lične potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Agregiranje

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na nivou gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregatni indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderisanu aritmetičku sredinu počevši od indeksa reprezentativnih stavki na nivou entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2010. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za ličnu potrošnju koji se mogu kupiti, skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižem nivou agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder. Proizvodima iz nižih nivoa agregacije nije moguće dodijeliti ponder, jer za to ne postoje reprezentativni podaci.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom periodu u poređenju sa vrijednošću sa početka tog perioda ili iz konkretno definisanog ranijeg perioda.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The COICOP divides consumer expenditures into twelve different groups of consumer goods and services.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2010.

Other definitions

Products: any consumer goods or services that can be purchased. a term covering both goods and services.

Representative position: lowest level of product aggregation. i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight. The items at the lower levels of aggregation do not have weights attributed due to the lack of relevant data.

Rate of change: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period. in a specific period of time.

Izdaje i štampa Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 220 626 · Telefaks/Telefax: +387 (33) 220 622
Elektronska pošta/E-mail : bhas@bhas.ba · Internetska stranica/Web site: <http://www.bhas.ba>

Odgovara direktor Zdenko Milinović
Person responsible: Zdenko Milinović, Director General

Saopštenje priredili: Rubina Ligata i Gorčin Stojanović
Prepared by: Ms. Rubina Ligata and Mr. Gorčin Stojanović

Lektor: Amra Kapetanović
Language Editor: Ms. Amra Kapetanović

Štampa: 150 primjeraka
150 copies printed

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu
First Release data are also published on the Internet
